

Bản án số: 162/2024/DS-PT

Ngày 11- 4 - 2024

V/v Tranh chấp quyền sử dụng đất.

NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

TOÀ ÁN NHÂN DÂN TỈNH CÀ MAU

- Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Bà Bùi Thị Phương Loan

Các Thẩm phán: Bà Hoàng Thị Hải Hà

Bà Châu Minh Hoàng

- Thư ký phiên tòa: Bà Lâm Ngọc Trâm là Thư ký Tòa án nhân dân tỉnh Cà Mau.

- Đại diện Viện Kiểm sát nhân dân tỉnh Cà Mau tham gia phiên tòa: Bà Từ Thanh Thùy – Kiểm sát viên.

Ngày 11 tháng 4 năm 2024, tại trụ sở Tòa án nhân dân tỉnh Cà Mau xét xử phúc thẩm công khai vụ án thụ lý số 577/2023/TLPT-DS ngày 27 tháng 12 năm 2023 về việc: Tranh chấp chia thừa kế quyền sử dụng đất.

Do Bản án dân sự sơ thẩm số 164/2023/DS-ST ngày 29 tháng 9 năm 2023 của Tòa án nhân dân huyện U Minh bị kháng cáo.

Theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử phúc thẩm số 30/2024/QĐ-PT ngày 08 tháng 01 năm 2024 giữa các đương sự:

- Nguyên đơn:

1. Bà Dương Ngọc Y, sinh năm 1954 (có mặt).

Địa chỉ cư trú: Ấp 5, xã K, huyện U, tỉnh C ..

Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của bà Y: Luật sư Đặng Minh Hải, Văn phòng Luật sư Đặng Minh Hải thuộc Đoàn Luật sư tỉnh Cà Mau (có mặt).

2. Bà Dương Ngọc M, sinh năm 1958 (Qua đời ngày 10/10/2023).

Người kế thừa quyền và nghĩa vụ tố tụng của bà M: Chị Liễu Hà My, sinh năm 1983, chị Liễu Hà Trân, sinh năm 1985 và anh Liễu Dương Phương, sinh năm 1990.

3. Ông Dương Thành V1, sinh năm 1960 (vắng mặt).

Địa chỉ cư trú: Số 58, Trần H, khóm 7, phường 5, thành phố C ., tỉnh Cà Mau.

Người đại diện theo ủy quyền của ông V1 và những người kế thừa quyền và nghĩa vụ của bà M: Bà Dương Ngọc Y, sinh năm 1954 (có mặt).

Địa chỉ cư trú: Ấp 5, xã K, huyện U, tỉnh C ..

4. Bà Dương Thị T2, sinh năm 1937 (vắng mặt).

Địa chỉ cư trú: Ấp R, xã L, huyện T, tỉnh C .

Người đại diện theo ủy quyền của bà T2: Ông Nguyễn Hồng K, sinh năm 1962 (có mặt).

Địa chỉ cư trú: Ấp 12, xã K, huyện U, tỉnh C ..

- *Bị đơn:* Bà Dương Thùy T1, sinh năm 1973 (có mặt).

Địa chỉ cư trú: Ấp 5, xã K, huyện U, tỉnh C ..

Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của bà T1: Luật sư Ngô Đình Chiến thuộc Đoàn Luật sư tỉnh Cà Mau (có mặt).

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:*

1. Bà Trần Thị H1, sinh năm 1944 (vắng mặt).

Địa chỉ cư trú: Khóm 3, thị t, huyện U, tỉnh C .

2. Bà Tạ Thị N1, sinh năm 1953 (vắng mặt).

Địa chỉ cư trú: Ấp 5, xã K, huyện U, tỉnh C ..

3. Ông Dương Bá T5, sinh năm 1978 (có mặt).

4. Ông Dương Thành H2, sinh năm 1966 (vắng mặt).

Cùng địa chỉ cư trú: Khóm 2, thị t, huyện U, tỉnh C ..

5. Ông Dương Văn V2, sinh năm 1967 (có mặt).

Địa chỉ cư trú: Ấp 2, xã N, huyện U, tỉnh C .

6. Bà Dương Cẩm T4, sinh năm 1977 (vắng mặt).

Địa chỉ cư trú: Ấp 11, xã N, huyện U, tỉnh C .

7. Bà Dương Thanh T6, sinh năm 1970 (vắng mặt).

Địa chỉ cư trú: Khóm 3, thị t, huyện T, tỉnh C ..

8. Anh Dương Bá L, sinh năm 1991 (có mặt).

9. Chị Phạm Thúy Vi, sinh năm 1995 (vắng mặt).

10. Ông Nguyễn Văn S, sinh năm 1950 (vắng mặt).

11. Anh Nguyễn Quyền N4, sinh năm 1981 (vắng mặt).

12. Chị Trần Thị D, sinh năm 1982 (vắng mặt).

13. Anh Nguyễn Hoài N2, sinh năm 1979 (vắng mặt).

14. Chị Trần Thị N3, sinh năm 1982 (vắng mặt).

Cùng địa chỉ cư trú: Ấp 5, xã K, huyện U, tỉnh C ..

- *Người kháng cáo:* Bị đơn là bà Dương Thùy T1, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là ông Dương Bá T5, ông Dương Văn V2, ông Dương Thành H2, bà Dương Cẩm T4.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

- Nguyên đơn, bà Dương Ngọc Y, bà Dương Ngọc M, ông Dương Thành V1 và bà Dương Thị T2 khởi kiện yêu cầu bà N1 và bà T1 giao trả phần đất là di sản thờ cúng có diện tích 793m² là của cha mẹ các nguyên đơn là cụ Dương Minh Quốc và cụ Vương Thị Phiến qua đời để lại là di sản thờ cúng không chia và yêu cầu tháo dỡ di dời toàn bộ nhà và các công trình kiến trúc trên đất để giao đất lại cho bà Dương Ngọc Y đại diện cho các nguyên đơn quản lý và dùng vào việc thờ cúng theo Bản án dân sự sơ thẩm số 03/2018/DS-ST ngày 07/3/2018 của Tòa án nhân dân huyện U Minh, tỉnh Cà Mau. Trên phần đất hiện nay do bà Tạ Thị N1 là vợ ông Dương Bá An cùng bà Dương Thùy T1 đang quản lý đất và cất nhà ở do ông Dương Bá An đã qua đời.

- *Bị đơn, bà Dương Thùy T1 trình bày:* Bà không đồng ý di dời nhà để trả lại phần đất có diện tích 793m² cho các nguyên đơn vì trên đất hiện nay có mồ mã của cha bà là ông Dương Bá An, mộ của em bà là ông Dương Tuấn Kiệt và ông bà nội của bà là cụ Dương Minh Quốc và cụ Vương Thị Phiến. Hiện nay, bà T1 cùng với bà N1 là người thờ cúng và chăm sóc mồ mã. Trên đất có căn nhà vì người nghèo do Nhà nước xây dựng cho ông An và bà N1 ở trước đây, hiện nay nhà đã hư hỏng không thể ở và thờ cúng được nên bà T1 đã xây dựng căn nhà liền kề để cùng con là chị Phạm Thúy Vi ở và thờ cúng cha bà, em bà và ông bà nội của bà. Đối với yêu cầu của bà T1 về việc yêu cầu chia thừa kế và điều chỉnh Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất do bà Dương Ngọc Y được cấp ngày 29/10/2001 thì bà T1 đã rút yêu cầu.

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan, bà Tạ Thị N1 trình bày:* Bà không đồng ý giao diện tích đất 793m² cho các nguyên đơn mà xác định đây là di sản thừa kế của cụ Quốc và cụ Phiến nên phải chia đều cho những người con của cụ Quốc và cụ Phiến kể cả các con còn sống hay đã chết. Bà N1 đã rút yêu cầu đối với việc yêu cầu bà Dương Thùy T1 trả lại giá trị của số cây bạch đàn và trầm mà bà T1 đã đôn trị giá là 6.000.000 đồng.

- *Người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan, chị Phạm Thúy Vi trình bày:* Chị xác định đây là phần đất để thờ cúng, hiện nay chị và mẹ chị là bà T1 đang quản lý thờ cúng chăm sóc mồ mã ông bà nên không đồng ý yêu cầu của bà Y, bà M, ông V1, bà T2.

Tại Bản án dân sự sơ thẩm số 164/2023/DS-ST ngày 29 tháng 9 năm 2023 của Tòa án nhân dân huyện U Minh quyết định:

1. Chấp nhận yêu cầu khởi kiện của bà Dương Ngọc Y, bà Dương Ngọc M, ông Dương Thành V1, bà Dương Thị T2.

Buộc bà Dương Thùy T1, bà Tạ Thị N1, chị Phạm Thúy Vi tháo dỡ, di dời nhà và cây trồng trên đất để trả lại phần đất có diện tích theo đo đạc thực tế là 793m² thuộc thửa số 624, tờ bản đồ số 6, tọa lạc tại ấp 5, xã K, huyện U, tỉnh C . do ông Nguyễn Bá An đứng tên Sổ mục kê địa chính có vị trí:

- Mặt tiền tiếp giáp lộ bê tông, cạnh dài 13 mét.
- Mặt hậu tiếp giáp đất Dương Ngọc Y, cạnh dài 13 mét.
- Mặt bên tiếp giáp đất Dương Ngọc Y, cạnh dài 61 mét.
- Mặt bên tiếp giáp đất Tạ Thị N1, Dương Bá L cạnh dài 61m.

2. Đình chỉ giải quyết yêu cầu của bà Dương Thùy T1 về việc yêu cầu điều chỉnh Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số T 005666 do Ủy ban nhân dân huyện U Minh, tỉnh Cà Mau cấp cho bà Dương Ngọc Y ngày 29/10/2001 tại thửa 587, tọa lạc tại ấp 5, xã K, huyện U, tỉnh C ., yêu cầu chia phần di sản của ông An diện tích 1.299,5m² thuộc tờ bản đồ số 6, thửa 573 (ngang 13m dài 50m diện tích 650m²) do bà Y đứng tên và thửa 624 (ngang 13m dài 61m) (có cả diện tích khu mộ hiện tại) hiện chưa cấp giấy chứng nhận.

3. Đình chỉ giải quyết yêu cầu của Tạ Thị N1 về việc yêu cầu bà Dương Thùy T1 trả lại giá trị của số cây bạch đàn và trầm mà bà T1 đã đốn là 6.000.000 (sáu triệu) đồng.

Ngoài ra Bản án sơ thẩm còn tuyên về án phí, chi phí tố tụng và quyền kháng cáo của đương sự.

Ngày 12/10/2023 bị đơn là bà Dương Thùy T1 cùng với người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là bà Tạ Thị N1 kháng cáo không đồng ý dỡ nhà trả lại diện tích đất 793m² cho các nguyên đơn.

Ngày 19/10/2023, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là ông Dương Văn V2 và ông Dương Bá T5 kháng cáo không đồng ý trả lại diện tích đất 793m² cho các nguyên đơn.

Ngày 25/10/2023, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là ông Dương Thành H2 kháng cáo không đồng ý trả lại diện tích đất 793m² cho các nguyên đơn.

Ngày 23/11/2023, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là bà Dương Cẩm T4 kháng cáo không đồng ý trả lại diện tích đất 793m² cho các nguyên đơn.

Tại phiên tòa phúc thẩm: Bà T1, bà N1, ông T5, ông V2, ông H2, bà T4 giữ nguyên yêu cầu kháng cáo.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Cà Mau tham gia phiên tòa phát biểu quan điểm: Việc tuân theo pháp luật của Thẩm phán trong quá trình giải quyết vụ án của Hội đồng xét xử và những người tiến hành tố tụng, người tham gia tố tụng tại phiên tòa đúng quy định pháp luật. Đề nghị Hội đồng xét xử căn cứ khoản 3 Điều 308 Bộ luật tố tụng dân sự, hủy bản án sơ thẩm của Tòa án nhân dân huyện U Minh.

NHẬN ĐỊNH CỦA TOÀ ÁN:

[1] Xét yêu cầu kháng cáo của bà Dương Thùy T1, bà Tạ Thị N1, ông Dương Văn V2, ông Dương Bá T5, ông Dương Thành H2 và bà Dương Cẩm T4. Hội đồng xét xử xét thấy:

Các nguyên đơn là bà Dương Ngọc Y, bà Dương Ngọc M, ông Dương Thành V1 và bà Dương Thị T2 khởi kiện yêu cầu bà Tạ Thị N1 và bà Dương Thùy T1 tháo dỡ di dời toàn bộ nhà và các công trình kiến trúc trên đất để giao trả phần đất có diện tích 793m² là di sản thờ cúng do cha mẹ của các nguyên đơn là cụ Dương Minh Quốc và cụ Vương Thị Phiến qua đời để lại. Đồng thời các nguyên đơn thống nhất giao lại cho bà Dương Ngọc Y là người đại diện các nguyên đơn quản lý đất để dùng vào việc thờ cúng theo Bản án sơ thẩm số 03/2018/DS-ST ngày 07/3/2018 của Tòa án nhân dân huyện U Minh, tỉnh Cà Mau đã có hiệu lực. Tuy nhiên theo quyết định của Bản án dân sự sơ thẩm số 03/2018/DS-ST đã tuyên xử phần đất có diện tích 793m² tại ấp 5, xã Khánh An, huyện U Minh thuộc tờ bản đồ số 6, thửa số 624 do ông Dương Bá An đứng tên sổ mục kê địa chính là di sản thừa kế của cụ Quốc và cụ Phiến để lại. Do đó các nguyên đơn yêu cầu bà T1 và bà N1 giao toàn bộ phần đất diện tích 793m² là di sản thờ cúng để các nguyên đơn dùng vào việc thờ cúng là không có cơ sở.

[2] Phần đất diện tích 793m² được xác định là di sản thừa kế của cụ Quốc và cụ Phiến qua đời để lại nên cấp sơ thẩm không cần phải xác định ai là những người thuộc hàng thừa kế thứ nhất của cụ Quốc và cụ Phiến để xem xét việc chia thừa kế theo pháp luật. Trong khi đó ông Dương Bá An là con của cụ Quốc và cụ Phiến là người đứng tên kê khai đất tại sổ mục kê địa chính và quản lý đất thờ cúng cụ Quốc và cụ Phiến, trong thời gian ông An và bà N1 ở trên đất được Nhà nước hỗ trợ xây dựng nhà vì người nghèo để ông An và bà N1 ở, đến năm 2007 ông An qua đời thì bà N1 là vợ ông An ở quản lý đất và thờ cúng, hiện nay do bà T1 là con ông An ở, quản lý đất và thờ cúng. Trên phần đất 793m² hiện có 4 ngôi mộ của cụ Quốc, cụ Phiến, ông An và ông Kiệt là con ông An nhưng cấp sơ thẩm chưa xem xét từ trước đến nay ai là người trực tiếp chăm sóc mồ mả và thờ cúng. Phần đất này hiện nay chưa được cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất nên cấp sơ thẩm cần xác định phần đất này có đủ điều kiện để cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất khi chia thừa kế hay không? Nếu chia thừa kế thì cần xác định phần đất nào là di sản thờ cúng, phần đất nào được xem xét chia thừa kế.

[3] Trên phần đất 793m² trước đây ông An, bà N1 quản lý sử dụng đất và đã được Nhà nước hỗ trợ xây dựng Nhà 167 (nhà vì người nghèo 2005 – 2006) cho hộ ông An. Đã qua, bà N1 cùng ông An quản lý sử dụng nhà ở nhưng hiện nay căn

nhà đã xuống cấp không thể sử dụng, nên bà T1 đã xây dựng căn nhà liền kề để cùng chị Vi ở và thờ cúng ông An, cụ Quốc và cụ Phiến từ năm 2019 đến nay. Khi giải quyết vụ án, cấp sơ thẩm không xem xét nhà và giá trị nhà trên đất, các cây trồng kiến trúc trên đất, giá trị tiền cải tạo đất để giải quyết trong cùng một vụ án mà cho rằng việc bà T1 sửa chữa xây dựng nhà trên đất chỉ được sự đồng ý của bà N1 mà không được sự đồng ý của những người thuộc hàng thừa kế thứ nhất của cụ Quốc và cụ Phiến nên cấp sơ thẩm buộc bà T1, bà N1 cùng chị Vi tháo dỡ nhà, di dời cây trồng trên đất để trả lại đất mà không xem xét giải quyết nhà trên đất, các cây trồng kiến trúc trên đất, giá trị tiền cải tạo đất là không giải quyết toàn diện vụ án.

[4] Tại phiên tòa, bà Y, ông K và Luật sư bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho bà Y yêu cầu cấp phúc thẩm ngừng phiên tòa để định giá nhà và đất để chia thừa kế theo pháp luật cho những người thuộc hàng thừa kế thứ nhất của cụ Quốc và cụ Phiến. Hội đồng xét xử xét thấy việc thu thập chứng cứ cấp sơ thẩm thực hiện chưa đầy đủ mà tại phiên tòa phúc thẩm không thể thực hiện bổ sung được nên Hội đồng xét xử hủy toàn bộ bản án sơ thẩm và chuyển hồ sơ vụ án cho Tòa án cấp sơ thẩm giải quyết lại vụ án.

[5] Ngoài ra, bản án sơ thẩm đưa rất nhiều người tham gia tố tụng với tư cách là người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan nhưng hồ sơ không thể hiện quyền lợi và nghĩa vụ của họ liên quan như thế nào đến việc giải quyết vụ án, trong đó có cháu Nguyễn Bích T9, sinh năm 2008, cháu Nguyễn Trung T10, sinh năm 2012, cháu Nguyễn Minh T7, sinh năm 2007 và cháu Nguyễn Ngọc T8, sinh năm 2011 là những người chưa đủ 18 tuổi tham gia tố tụng với tư cách người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan. Do đó cấp sơ thẩm cần rút kinh nghiệm trong quá trình giải quyết lại vụ án.

Do hủy toàn bộ bản án sơ thẩm nên không xem xét kháng cáo của bà Dương Thùy T1, bà Tạ Thị N1, ông Dương Bá T5, ông Dương Văn V2, ông Dương Thành H2, bà Dương Cẩm T4. Chi phí tố tụng và án phí sơ thẩm sẽ được xử lý khi giải quyết lại vụ án.

[6] Xét đề nghị của Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Cà Mau tại phiên tòa là phù hợp nên Hội đồng xét xử chấp nhận.

[7] Về án phí dân sự phúc thẩm: Bà Dương Thùy T1, bà Tạ Thị N1, ông Dương bá Tước, ông Dương văn Vinh, ông Dương Thành H2, bà Dương Cẩm T4 không phải chịu.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ khoản 3 Điều 308, Điều 310 Bộ luật tố tụng dân sự; Nghị quyết số 326/2016/NQ-UBTVQH ngày 30/12/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc Hội quy định về mức thu miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí, lệ phí Tòa án.

Tuyên xử:

Hủy Bản án dân sự sơ thẩm số 164/2023/DS-ST ngày 29 tháng 9 năm 2023 của Tòa án nhân dân huyện U Minh, tỉnh Cà Mau.

Giao toàn bộ hồ sơ vụ án cho Tòa án nhân dân huyện U Minh giải quyết lại vụ án theo thủ tục chung.

Án phí dân sự sơ thẩm và chi phí tố tụng sẽ được xử lý khi cấp sơ thẩm giải quyết lại vụ án.

Án phí dân sự phúc thẩm: Bà Dương Thùy T1 đã dự nộp 300.000 đồng theo biên lai thu tiền số 0001035 ngày 19/10/2023, ông Dương Bá T5 có dự nộp 300.000 đồng theo biên lai thu tiền số 0001036 ngày 19/10/2023, ông Dương Văn V2 đã nộp 300.000 đồng theo biên lai thu tiền số 0001065 ngày 01/11/2023, ông ông Dương Thành H2 có dự nộp 300.000 đồng theo biên lai thu tiền số 0001049 ngày 25/10/2023, bà Dương Cẩm T4 có dự nộp 300.000 đồng theo biên lai thu tiền số 0006052 ngày 23/11/2023 được nhận lại.

THÀNH VIÊN HỘI ĐỒNG XÉT XỬ

**THẨM PHÁN –
CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

Châu Minh Hoàng

Hoàng Thị Hải Hà

Bùi Thị Phương Loan

